Fokker, Anthony Herman Gerard. – Geb. 6 April 1890 te Kediri op Java als zoon van den koffieplanter Herman Fokker en diens echtgenoote Anna Diemont. Reeds op de Haarlemsche H.B.S., waar hij zijn middelbare opleiding genoot, toonde F. groote belangstelling voor problemen en onderwerpen van techn. aard Het behoeft dus geen verwonderring te wekken, dat hij zijn studie wenschte voort te zetten in het vak, dat vóór alles zijn liefde had. De jeugdige F. trok naar Duitschland en bezocht daar een Technicum en een Vliegschool. Wie echter meent, dat F. in technisch opzicht wetenschappelijk geschoold is, vergist zich, want

het is juist één der merkwaardigste facetten aan deze markante figuur, die zich allengs een wereldreputatie verwierf, dat hij, ten aanzien van zijn vak, méér intuïtief voeler dan wetenschappelijk denker en constructeur is. – In 1911 behaalde F. zijn eersten triomf, die hem terstond plaatste in de rij van hen, wier prestatie groote verwachtingen voor de toekomst wettigde. Hij was er nl. in geslaagd, en dit met gebrekkige hulpmiddelen en zonder belangrijke technische voorlichting, het vraagstuk der zijdelingsche stabiliteit, waarmede vrijwel alle vliegtuigen van dien tijd een vruchteloozen strijd gevoerd hadden, op even ingenieuse als bevredigende wijze op te lossen, en F. — ternauwernood mondig geworden — deed de toenmalige vakmenschen, die schier uitsluitend bij windstilte hun vliegtuigen starten deden, verbaasd staan door bij den sterksten wind de scherpste bochten te draaien. Het primitieve toestel – „de Spin" genoemd – dat het eerst deze moeilijkheid der lucht het hoofd bood, verkreeg daarmede een historische beteekenis in de geschiedenis der luchtvaart. – Zijn tweede succes boekte F. een jaar later in St. Petersburg, waar hij in een wedstrijd voor militaire vliegtuigen den goeden naam waarmede zijn onvermoeide pogingen reeds bekroond werden, wist te handhaven, en op dát moment besloot hij tot oprichting eener eigen vliegtuigenfabriek. Dit besluit was echter ge-

makkelijker en sneller te nemen dan uit te voeren. Want de Nederlandsche regeering, die door F. tot steun aangezocht was, bepaalde zich tot het uiten van vriendelijke en bemoedigende woorden, welke den jongen ondernemer weliswaar aangenaam in de ooren klonken, maar die hem toch weinig verder brachten op het pad, dat naar de verwezenlijking zijner grootsche plannen moest leiden. Ook Engeland en Frankrijk gaven F. niet meer dan hun zegen. – In 1913 keerde de kans: Duitschland droeg F., nadat hij in een wedstrijd voor gemakkelijk te transporteeren militaire vliegtuigen den eersten prijs behaald had, de levering op van een aantal machines, waardoor hij in staat gesteld werd een fabriek te stichten te Schwerin. Gedurende den Wereldoorlog nam het bedrijf van F. een groote vlucht en de zeldzame energie en vindingrijkheid van den leider worden het duidelijkst bewezen door het feit, dat de Fokkerfabrieken tijdens de jaren 1914–1918 niet minder dan 40 verschillende, en door F. persoonlijk ontworpen, vliegtuigtypen produceerden. Eén van deze — de D. 7 — bleek dermate aan het gestelde doel te beantwoorden, dat alle Duitsche vliegtuigfabrieken opdracht ontvingen om deze schepping van Fokker na te bouwen. F. zette den opmarsch zijner perfectionneeringen voort door het uitdenken van een methode om met machinegeweren synchronisch door het schroefveld van den propeller te schieten, welke vinding op bevel der Duitsche regeering weldra op alle Duitsche gevechtsvliegtuigen werd aangebracht. – Onmiddellijk na het eindigen van den Wereldoorlog keerde F. naar zijn vaderland terug en in 1919 vestigde hij te Amsterdam in de voormalige gebouwen van de ,,Elta'' (Eerste Luchtvaart Tentoonstelling Amsterdam) een fabriek en maakte met het bouwen van Fokkervliegtuigen in Nederland een aanvang. Spoedig ontving deze onderneming van de Nederlandsche en buitenlandsche regeeringen opdrachten voor de levering van vliegtuigen, bestemd voor militaire doeleinden. De vooruitziende blik van F. had inmiddels de groote mogelijkheden ontdekt, die het verkeersvliegen opende, en in 1919 construeerde hij het eerste verkeersvliegtuig — bekend onder den naam F. 2 — dat in hooge mate voldeed aan de toenmaals geldende eischen van luchtverkeer. Onder de bezielende leiding van F., die weldra in Europa de ,,Flying Dutchman'' geheeten werd, is de N.V. Nederlandsche Vliegtuigenfabriek in staat geweest zich te ontwikkelen tot een Nederlandsch bedrijf van internationale reputatie, dat met een grooten omzet haar productie op de buitenlandsche markt verhandelt. In het tijdsbestek, vallende tusschen 1919 en 1936 werden in de werkplaatsen dezer Vennootschap te Amsterdam ruim 1200 complete vliegtuigen vervaardigd, en vlogen Fokker-machines op de luchtlijnen van niet minder dan 49 maatschappijen; de regeeringen van 22 landen gebruiken voor hun defensie militaire- en marine vliegtuigen, welke door F. ontworpen en gebouwd zijn. – Het jaar 1921 bracht een belangrijke wijziging in F.'s levensplan. Op uitnoodiging van het Amerikaansche Gouvernement bezocht hij de Vereenigde Staten, zag terstond de enorme mogelijkheden voor het luchtverkeer in dit Werelddeel, dat toenmaals nog vrijwel geen luchtverbindingen kende, en met lofwaardige voortvarendheid besloot hij tot oprichting eener fabriek aan gene zijde van den Oceaan. – Met voldoening kan F. terugzien op de vele prestaties, die met door hem gebouwde vliegtuigen behaald zijn, o.a.: de eerste vlucht over de Noordpool en verscheidene vluchten over den Atlantischen Oceaan zoowel in oostelijke als in westelijke richting; de vele pioniersvluchten tusschen Nederland en Indië en de vlucht van Amsterdam naar de West. – F. is een militant man, sober voor zichzelf doch mild tegenover anderen. Zijn carrière plaatste hem op het internationale podium, hetgeen niet wegneemt dat hij Nederlander is gebleven in den besten zin van het woord. Den eere-titel van ,,famous airplane constructor'', dien een bewonderende wereld hem verleend heeft, draagt hij met besef van eigen capaciteiten, doch zonder een zweem van verhoovaardiging. Onderscheidingen: Gouden Eere-

medaille voor Voortvarendheid en Vernuft, Ridder in de Orde van den Ned. Leeuw, Zilveren Medaille van de stad A'dam. Eerelid Kon. Inst. van Ing.; Duitsche onderscheidingen: IJzeren kruis „am weissen Bande" Kruis van Verdienste van het Groothertogdom Mecklenburg. – Fokkerfabrieken, Amsterdam.